

Kosmoso plėtros perspektyvų įgyvendinimo priemonės ir tikslinės grupės

Domantas BRUČAS

*Kosmoso mokslo ir technologijų institutas
dobr@kmti.lt*

ĮVADAS

Pastaruosius 20 metų Lietuvos inžinieriai bei mokslininkai neturėjo tiesioginio sąlyčio su kosmoso bei kosminėmis technologijomis;

Lietuvoje egzistuoja mokslo bei gamybos įstaigos ir įmonės kurios potencialiai galėtų įsijungti į su kosmosu susijusią veiklą;

Kosminė veikla yra labai intelektui bei inovacijoms imli pramonės bei mokslo šaka;

Lietuva galėtų sėkmingai integruotis į kosminį sektorių tik pasiūliusi naujus, tinkamesnius produktus bei sprendimus.

Integruotis į kosminį sektorių Lietuvai naudingiausia būtų:

- Vystant labai specializuotus produktus bei elementus;
- Vystant galutinius specializuotus produktus;

Integracija į kosmoso sektorių greičiausiai galėtų vykti vystant kosmosui reikalingas bei tinkamas technologijas ir sprendimus.

DABARTINIŲ METŲ NUSTATYTOS KOMPETENCIJOS TINKAMOS KOSMINEI VEIKLAI

- **Mechatronika** – mechatroninių sistemų tinkamų ir skirtų kosminiams aparatams vystymas;
- **Lazerinės technologijos (šviesos technologijos);**
- **Biotechnologijos**
- **Informacinės technologijos;**
- **Medžiagotyra;**
- **Precizinė mechanika.**

MECHATRONIKA

Lietuvoje egzistuoja technologijos bei kompetencijos tinkamos bei reikalingos kosmosui skirtų produktų kūrimui;

Paminėtinos kelios tyrėjų grupės dirbančios su kosmosui tinkamomis technologijomis:

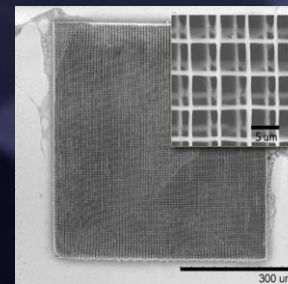
- KTU Mechatronikos centras;
- VPU Ultragarinių mechanizmų laboratorija;
- KTU Panevežio filialo mechatronikos centras, „Minatech“ kompanija.

LAZERINĖS (ŠVIESOS) TECHNOLOGIJOS

Dabartiniu metu identifikuotos kelios sritys kuriose vykdomi tyrimai bei galutiniai produktai galėtų būti naudingi kosminėje srityje:

- Fotoninių kristalų taikymas šviesos imtuvams skirtiems optiniam erdviniam ryšiui (FTMC, VU);
- Šviesos elementų (saulės elementų) energijos gavybos efektyvumo didinimas.

BIOTECHNOLOGIJOS

Biotechnologijų srityje egzistuoja technologijos bei galimi produktai kurie galėtų būti taikomi kosminiame sektoriuje:

Specializuoti automatizuoti bio-jutikliai skirti naudoti kosminiuose eksperimentuose ar tyrimams automatizuotuose kosminiuose aparatuose (palydovuose) ar pilotuojamų skrydžių atveju (VU Bchl, ITB, KTU ir kt.);

Augalų augimo kosminėmis sąlygomis tyrimas;

INFORMACINĖS TECHNOLOGIJOS

Informacinės technologijos yra pakankamai išvystyta mokslo bei pramonės šaka Lietuvoje.

Egzistuoja mokslo įmonės bei įstaigos Lietuvoje turinčios pakankamai kompetencijos vykdyti darbus tinkamus kosminiam taikymui:

- Duomenų gaunamų iš palydovų apdorojimas (optinio, infraraudonojo spektro, LiDAR ir kt. duomenų);
- Automatizuotas objektų valdymas pagal gaunamą vaizdinę informaciją;
- Naujo ryšio paslaugos bei duomenų saugojimo.

Šioje srityje dirba didelis kiekis mokslo bei pramonės grupių pasaulyje, todėl būtina rasti specializuotą sritį tyrimams bei paslaugoms.

MEDŽIAGOTYRA

Medžiagotyra galėtų būti viena iš sričių Lietuvai integruotis į kosminį sektorių;

Medžiagotyros produktai bei paslaugos galėtų būti naudojami specializuotiems produktams:

- Termo apsauginės medžiagos;
- Aukštatemperatūrės medžiagos;
- Kt.

PRECIZINĖ MECHANIKA IR SYSTEMINĖ INTEGRACIJA

Nepaisant specializuotų produktų ir paslaugų vystymo poreikio, būtina neužkirsti kelio ir pilno sisteminio integravimo ir galutinio pilnojo produkto gamybos procesui Lietuvoje;

Tik galutinis produktas užtikrina didžiausią investuotų į technologiją lėšų grąžą.

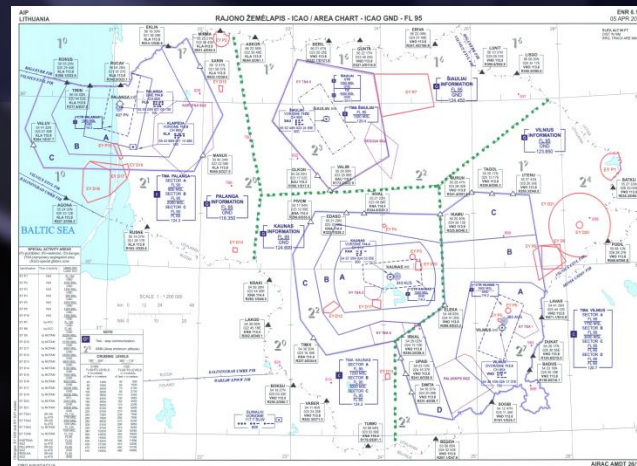
Vienas tokių pavyzdžių galėtų būti precizinės mechanika ir visų sistemų sisteminis integravimas (mažu mastu) Lietuvoje.

SPECIALIZUOTOS PASLAUGOS

Lietuva gali iškovoti vietą paslaugų rinkoje tiekdamą labai specializuotas paslaugas skirtas artimoms kosminėms technologijoms.

Dabartiniu metu yra patvirtintas Ignalinos aerodromo kaip didelio galingumo raketų bandymo vietos statusas;

Ignalinos aerodromas gali tapti bandymų centru į kurį būtų pritrauktos kosminės technologijos.

IŠVADOS

1. Lietuvoje yra kompetencijų tinkamų integravimui į kominį sektorių;
2. Būtina ieškoti specializuotų sferų produktų bei paslaugų vystymui;
3. Būtina stengtis vystyti produktus ar paslaugas iki galutinio jų vartotojo;
4. Kosmoso sektoriaus produktai ir kompetencijos gali būti sėkmingai naudojami ir kitose srityse

DĒKOJU UŽ DĒMESI